

Csordalegelő lásd **Gáti-legelő, Gyep**

Csődör boltja 2011: *Csődör boltja*. — Bolt volt a Mátyás körút és Vidító út sarkán. A ház még megvan. A *Csődör* az egykori tulajdonosának volt a ragadványneve. — T30-B4.

Csődörös kaszárnya lásd **Méntelep**

Csörsz-árok lásd **Nagy-árok**

Darabos utca 2011: *Darabos utca*, 1972: *Darabosucca*, 1965: *Darabos utca*. — Az Árpád körutat és a Hétút utcát összekötő utca a belterület délkeleti részén. Az 1965-ös forrás szerint cikkcakkosan kanyarog, innen nyerte nevét. — IMRE 1965: 9, TÓTH 1972: 17. — T30-C4.

Daru zug 2011: *Daru zug*, 1972: *Daruzug*, 1965: *Daruzug*, 1944–1946: *Daru zug*. — A Vörösmarty utcából nyíló zsákutca. Az 1972-es forrás szerint a névadáskor csak *Daru* nevű családok laktak itt. Hivatalos név. — IMRE 1965: 9, HdL40, TÓTH 1972: 17. — T30-B3.

Debei lásd **Debeje-halom**

Debeje dűlő 2011: *Debeje dűllőü*. — Dűlőút a dorogi határ délkeleti részén. Nevét a mellette fekvő Debeje-halomról kapta. — T10-C2.

Debeje-halom
Fotó: Molnár Antal

Debeje lásd **Debeje-halom**

Debeje-halom 2011: *Debeje-halom* ~ *Debeje*, 1996: *Debeje-hlm. [halom]*, 1981: *Debeje-halom*, 1980: *Debeje halom*, 1972: *Debeje-halom*, *Debeje*, 1900: *Debeje hal[om]*, 1893: *Debeje*, 1884: *Debeje hal[om]*, 1882: *Debeje halom*, 1858: *Debeje halom*, 19. sz.: *Debeje hal[om]*, 1763–1785: *Debei*. — A település központjától délkeletre 3,7 km-re, a Nagy-erdő-

höz vezető dűlő nyugati oldalán található 127 méter magas domb. Régészetileg feltáratlan. Az I. katonai felmérésen szereplő *Debei* adat *Debei* és *Debeji* formaként egyaránt azonosítható. *Debeje*-ként is használatos. A név eredete ismeretlen. — DRÉN–MOLNÁR 2011, EKFT., GYARMATHY szerk. 1996: 28, HdL19, HdT. 19. sz., 1900, HKFT., MKFT., MoFnT. 2, M. NEPPER–SÖREGI–ZOLTAI 1980: 102, TÓTH 1972: 17, VARGA 1882: 129. — T10-C2.

Debrowszki-féle-ház 2011: *Debrowszki-féle-ház*. | *A Tokaji úton, a Görög katoulikus templommal szemben volt a Debrowszki-féle-ház. Debrowszki Margit doktornőü lakott itt*. — Ház a Tokaji úton. Fontosabb tájékozódási pont volt, mert itt működött a doktornő rendelője is. Egykori tulajdonosáról kapta a nevét. — T30-C3.

Decki kocsmája lásd **Ancza Gyuri kocsmája**

Demeter-malom lásd **Vágott-hegyi malom**

Demeter-tanya 2011: *Demeter-tanya*. — Tanya a dorogi határ északkeleti részén. Tulajdonosáról kapta a nevét. — T5-F4.

Diófa utca 2011: *Diófa utca*, 1972: *Dijófaucca*. — A belterület délnyugati részén lévő utca, közel a vasúthoz. Ez a terület a B. Tóth család birtokában volt, ők telepítettek ide diófákat több holdnyi területen. Házuk a lebontott téglagyár épületének egy része volt. B. Tóth István mérnök halálával kihalt a család, a föld a község tulajdonába került, és a tanács házhelyeket osztott ki rajta. Hivatalos név. — TÓTH 1972: 17. — T30-A4.

Disznókút 2011: *Disznoukút, -ba* ~ *Disznoukút járás* ~ *Disznoukúti járás* ~ *Kilinkút*. | *A községnek, mer akkor még nagyközség vout Dorog, nem város, vout ott egy sertéjstelepe... oszt azéjre neveztéik Disznoukútnak. Kéjrdéztéjék: Hun lakol? A Disznoukútba*. | *A Disznoukút réjgi neve a Kilinkút*. 1986: *Kilinkúti járás*, *Disznúkúti járás*, 1986: *Disznókút*, 1981: *Disznókúti-járas*, 1972: *Disznókuti járas*, 1972: *Disznókut*, 1965: *Disznókút*, 1941: *Disznókúti járas*, 1938: *Disznókuti járas*, *Disznókut járas*, *Disznókut*, 1937: *Disznókúti tanyák*, 1936: *Disznó kut*, 1933: *Disznókuti járas*, 1929: *Disznokuti járas*, 1926–1927: *Disznókuti járas*, 1925: *Disznókuti járas*, 1914: *Disznókuti járas*, 1913: *Disznókúti tanyák*, 1909: *Disznókúti járas*, 1909: *Disznókuti dűllő*, 1905: *Disznókúti*

tok *béjrlöüje egy zsidou ember vout, Harsány Károj. Innen van az iskola neve.* 1972: *Szállásföld-Közép Tanyai Iskola*, 1937: *Tanyai állami elemi iskola*. — Egykori iskola a Szállásföld közepén, a Temető dűlő mellett, a Károly-tanya néven is ismert Harsányi-tanya szomszédságában. Az iskola a tanya eredeti tulajdonosa, Kömmerling Jánosné által adományozott telken épült fel 1911-ben. A község első tanyasi iskolájaként működött. Az Állami elemi iskolához tartozott, innen ered a **Tanyai állami elemi iskola** elnevezése. A *Károly-tanyai iskola*, a **Károly-tanyasi iskola** és a **Károlyi iskola** nevek a közeli Károly-tanyára, a **Szállásföldi iskola**, a **Szállásföld-közép általános iskola** és a **Szállásföld-közép tanyai iskola** a Szállásföldre és annak részére, a Szállásföld-középre utalnak. Az idősök körében általánosan ismert elnevezések. — HDA. 63, HdL32, 39, TÓTH 1972: 50, PAPP 1971: 210. — T2-D4.

Kar utca 2011: *Kar utca*, 1972: *Karucca*, 1965: *Kar utca*. — A Nánási út és az Akácfa utca közötti összekötő út. Egyesek szerint alakjáról kapta a nevét. Hivatalos név. — IMRE 1965: 11, TÓTH 1972: 33. — T30-B3.

Kastély 2011: *Kastéj ~ Bé Tout építéisz kastéjja ~ Bé Tout-kastéj*. | *Ott van kint a Kastéj... még sose jártunk ott, de állítólag van ott egy kúria*. — Kúria a Diófa utcán. Ez a ház a B. Tóth család birtokában volt, de B. Tóth István mérnök halálával a család kihalt. Ritkábban a volt tulajdonos nevének megjelölésével **B. Tóth építész kastélyá**-nak vagy **B. Tóth-kastély**-nak is nevezik a helybeliek. — T30-A4.

Kastély

Fotó: Hőgye Lajos

Kati dűlő 2011: *Kati dűllöü*. | *A Kati dűllöü Vid előütt bal oldalon van*. — Földút a dorogi határ déli részén, a Kölesföld határrészen. A név előtagja valószínűleg a környéken gyakori *Kati* családnévvel azonos. — T10-B3.

Katolikus általános iskola lásd **Görög katolikus általános iskola**

Katolikus gimnázium lásd **Görög katolikus gimnázium**

Kelemen-tanya 2011: *Kelemen-tanya*. — Tanya a dorogi határ északi részén, a Szállásföld-dél határrészen. Tulajdonosáról kapta a nevét. — T4-C2.

Keleti temető lásd **Hegytizedi temető**

Keleti utca 2011: *Keleti utca*, 1972: *Keletiucca*, 1965: *Keleti utca*. — A Fehértói utca bal oldali mellékutcája. Észak felé indul, majd keleti irányba fordulva a Gyepnél végződik. A név arra utal, hogy az utca kelet felé halad. Hivatalos név. — IMRE 1965: 11, TÓTH 1972: 33. — T30-C3.

Kenderáztató 2011: *Kenderáztatou ~ Kenderáztatou-tou*. | *A dorogi erdőü végéin van a Cakou-tou, mellette van egy domb, a domb túoldalán egy nagyobb tou, ez a Kenderáztatou*. — Tó Hajdúdorog délkeleti határában, a Gyúlásban. Kevesen ismerik. Ritkábban **Kenderáztató-tó**-nak is mondják. — T11-E4.

Kenderáztató-tó lásd **Kenderáztató**

Kenyérgyár 2011: *Kenyérgyár*. — Egykori kenyérgyár a Tokaji úton. Ma már csak kenyérboltként funkcionál. — T30-C3.

Kerek-féle csapos kút 1972: *Kerek-féle csapos kút*. — Egykori kút a Kút utcán. Nevét arról a személyről kapta, akinek a kertjéből elvettek egy darabot a kút megépítése érdekében. — IMRE 1965: 12. — T30-C2.

Kerek-tó 2011: *Kerek-tou*. | *A Kerek-touban réjgen fürödtek is, kéjsöübb szennyvízteleppé alakították, de ma már ez sem működik*. | *Lehet, hogy csak mi ismertük Kerek-tounak, akik ott a környéken laktunk... Jártunk ki oda fürödni. Téjrdig éröü víz vout*. — Egykori tó a település délnyugati határában. — T9-H1.

Keresztút 2011: *Keresztút ~ Nagy keresztút*. | *Mi a Keresztúttou gyalog jártunk haza ide Dorogra az iskolába*. — A Nyíregyházi és a Tokaji út kereszteződése a dorogi határ északi

Kötő utca 2011: *Kötő utca*, 1972: *Kötőucca*, 1965: *Kötő utca*. — A belterület északnyugati részén lévő utca. A név a helybeliek szerint onnan ered, hogy az itt élő Barna lányok szövésével, fonással foglalkoztak, és hulladékokból rongyszőnyeget, ún. kotráncot készítettek. Hivatalos név. — IMRE 1965: 11, TÓTH 1972: 35. — T30-C3.

Kövecses-halom 2011: *Kövecses-halom*, 1996: *Kövecses-hlm. [halom]*, 1981: *Kövecses-halom*, 1980: *Kövecses halom*, 1914: *Kövecses halom*, 1900: *Kövecses hal[om]*, 1893: *kövecses halom*, 1884: *Kövecses hal[om]*, 1858: *Kövecses halom*, 19. sz.: *Kövecses hal[om]*. — A dorogi határ déli részén, a Kölesföld határrészen található halom. 1980-ban 114 méter magas kiemelkedésként határozták meg. Nevét a helybeliek szerint onnan kapta, hogy szántáskor téglá- és kötörmelék került itt elő. Ma már kevesen ismerik. — DRÉN–MOLNÁR 2011, GYARMATHY szerk. 1996: 28, HdL19, 30, HdT. 19. sz., HdT. 1900, HKFT., MKFT., MoFnT. 2, M. NEPPER–SÖREGI–ZOLTAI 1980: 103. — T10-B3.

Kövesdi dűlő 2011: *Kövesdi dűllőü*. — Dűlőút a dorogi határ délnyugati részén. Nevét a közeli Kövesdi tanyája után kapta. — T9-G2.

Kövesdi Miska tanyája 2011: *Kövesdi Miska tanyája*. | *A Herc főüdjé mellett van a Kövesdi Miska tanyája*. — Tanya a dorogi határ északi részén, a Szállásföld-észak határrészen. Tulajdonosáról kapta a nevét. — T2-D2.

Kövesdi tanyája 2011: *Kövesdi tanyája*. — Tanya a dorogi határ délnyugati részén. Tulajdonosáról kapta a nevét. — T9-G2.

Közbirtokossági legelő lásd **Gyúlási-legelő**

Közbirtokosság legelője lásd **Gyúlási-legelő**

Közlekedő lásd **Közlekedő dűlő 1., 2.**

Közlekedő dűlő 1. 2011: *Közlekedőü dűllőü*, *Közlekedőü*. | *A Szállásfőüdjébe van a Közlekedőü dűllőü*. *A Tokaji útouul megyen befeléü*. — A dorogi határ északi részén lévő dűlőút. **Közlekedő** formában is használják. — T2-C2.

Közlekedő dűlő 2. 2011: *Közlekedőü dűllőü* ~ *Közlekedőü*. | *A Közlekedőü a Magi-fürdőü után nyugat-keleti irányba átszelte a Fürdőü dűllőüt, a Vak dűllőüt, a Kis dűllőüt*. 1986: *Közlekedő dűlő*, *határdűlő*, 1981: *Közlekedő dűlő*, 1972: *Közlekedődűllő*, 1965: *Közleke-*

dő dűlő. — Dűlőút a déli határban, az egykori Magi-fürdőtől délre. Elnevezése arra utal, hogy ezen lehetett eljutni a Kölesföldbe, a Gátba, a vidi és a nánási földekre. Gyakran csak a rövidebb **Közlekedő** nevet használják. — IMRE 1965: 15, MoFnT. 2, TÓTH 1972: 35, TÖRÖK 2009: 18. — T10-B3.

Közös iskola lásd **Iskola úti iskola**

Köztemető 2011: *Köztemetőü* ~ *Temetőü* ~ *Nyugati temetőü* ~ *Viditoui temetőü*, 1972: *Nyugatitemető*, 1914: *gör[ög] kat[olikus] temető*, 1893: *temető*, 1890: *Nyugoti temető*. — Temető a Harmadik kerületben, a hajdani Vidító tizedben. Négy temető volt egykor Dorogon, a másik három temetőt felszámolták, ez pedig kibővítve megmaradt. Korábban felekezeti temető lehetett, erre utal a **Görög katolikus temető** megnevezés. Mivel ma már csak ez az egy temető van, egyszerűen **Temető**-ként is említik. A község nyugati részén fekszik, ezért hívják **Nyugati temető**-nek is. A szintén az elhelyezkedésre utaló **Viditói temető** elnevezés pedig onnan ered, hogy ezt a kerületet, amelyben a temető van, korábban Vidító tizednek hívták. — HdL16, 19, HdT. 1914, TÓTH 1972: 43. — T4-C5.

Krajec tanyája 2011: *Krajec tanyája*. | *A Temető dűllön vout ez a Krajec tanyája*. — Egykori tanya a település északi részén, a Szállásföld-észak határrészen. Tulajdonosáról kapta a nevét. — T2-D2.

Krausz István-tanya 2011: *Krausz István-tanya*. — Tanya a dorogi határ délkeleti részén. Tulajdonosáról kapta a nevét. — T10-C2.

Kukuca lásd **Kukuca temető**

Kukuca temető

Leventeotthon 2011: *Leventeotthon*. | *Leventejre kellett járni... járt is a fiam a Levente otthonba*. 1978: *Leventeotthon*. — Katonai előképző volt a Toborzó úton. — GAZDAG szerk. 1978: 81. — T30-B3.

Levente utca lásd **Toborzó utca**

Hajdúdorog Gör. kath. püspöki külhelynök palotája.

A Líceum az 1910-es években.

Forrás: Pajkos György

Líceum 2011: *Líceum ~ Fíjuiskola ~ Polgári iskola ~ Tanítóképző ~ Kántortanítóképző*. | *Réjgen a Líceum és az Iskola úti iskola volt a Fíjuiskola*. | *Püspöki lakás volt ez, mert itt lakott a püspök, de aztán bombatámadás érte és elköltözött. Azután lett középiskola*. 1965: *Görög kat[olikus] kántor-tanítóképző*. — Iskolaépület, amely 1840-ben készült el. 1875-től itt volt a püspöki külhelynök székhelye. A **Polgári iskolá**-t 1915-ben szervezték meg, 1946-ban azonban megszűnt, s beleolvadt az Állami Elemi Iskolába. Ekkor a tanítóképző intézet működött tovább az épületben: erre utal a **Görög katolikus kántor-tanítóképző**, a **Tanítóképző** és a **Kántortanítóképző** megnevezés. A **Fíjuiskola** elnevezés az államosítás utáni időkből származik, amikor az egyházi iskola leányiskolaként, az állami elemi iskola pedig fiúiskolaként működött tovább. A Móra Ferenc általános iskolát és a Líceumot máig **Fíjuiskolá**-nak, az egyházi iskolát pedig Lányiskolának hívják a helybeliek. — ANGYAL szerk. 2000: 306, IMRE 1965: 18, KOZMA [2010]: 10, 12. — T30-C3.

Liklik boltja 2011: *Liklik boltja*. | *Zsidou bolt volt itt. Azéjri híjják így. Oda jártunk a Liklik boltjába*. — Egykori bolt a Vasvári utcán. Itt állt egy *Glüchlik* nevű zsidó háza és

boltja, akinek a nevét *Liklik*-nek ejtették, innen származik az elnevezés. — T30-C3.

Liklik köze 2011: *Liklik köze*. | *Vasvári utca lett a Liklik köze*. 1972: *Liklik-köze*. — Utcarész, a Vasvári utca elejének egykori neve. Ma már nagyon kevesen ismerik a nevet. Itt állt egy *Glüchlik* nevű zsidó háza és boltja, akinek a nevét *Liklik*-nek ejtették, innen származik az elnevezés. Vö. *Liklik boltja*. — TÓTH 1972: 37. — T30-C3.

Liliom sor 2011: *Liliom sor ~ Liliom sori tanyák*. | *A Nagy-árok nekimegy a Liliom sornak. Széjri sövéjny vout ott, azért nevezték így*. 1986: *Liliom-sor*. — Rövid dülőút a Görökgút határrész északi részén. Nevét állítólag onnan kapta, hogy a dülőn 4-5 egymás mellett lakó gazdagabb család liliomot ültetett a tanyája elé. Kevesen ismerik a nevet. — TÖRÖK 2009: 19. — T3-F2.

Liliom-sori tanyák lásd **Liliom-sor**

Lókert 2011: *Loukert ~ Lókert ~ Cigánynegyed ~ Cigánysor ~ Cigánytelep*. | *Jobbra Loukert, balra Csontos-kert. Ennek is vout szöüllöjje*. 1986: *Lúkerbül*, 1981: *Lókert*, 1972: *Lukerbül*, 1967: *Lókert*, 1965: *Lúkert*, 1941: *Lókert*, 1939: *Lókert*, 1938: *Lókert*, 1937: *Lókeri tanyák*, 1929: *Lókert*, 1914: *Lókert*, 1913: *Lokerti tanyák*, 1909: *Lókert*, 1894: *Lókert*, 1893: *Lókert*, 1886: *Lókert*, 1884: *Lókert*, 1880: *Lókert*, 1875: *Lókert*, 1871: *Lókert*. — A dorogi határ délkeleti részén lévő határrész, a Fehértói úttól délre. A Gyep, a Gát és a Kölesföld által határolt terület, amely Újfehértó határáig nyúlik. Szőlőskert volt, később lakott hely. Területe 514 kh. Egy része közlegelő volt, másik része szőlőskert. A *Lókert* elnevezés mindenki által ismert határrésznév. A név egyesek szerint onnan ered, hogy a terület régen lovak legelője volt. Később egy ideig cigányok lakták, erre utal a **Cigánynegyed**, **Cigánysor**, **Cigánytelep** elnevezés. — HdL1, 4, 8, 12, 13, 18, 19, 21, 22, 23, 36, 37, 38, HdT. 1914, Hnt. 1913, 1937, 1967, 2011, IMRE 1965: 16, KOMORÓCZY 1971: 332, MoFnT. 2, TÓTH 1972: 37, TÖRÖK 2009: 19. — T10-C1.

Lókeri dülő 2011: *Loukeri-düllöj ~ Rácz Miska düllöjje*, 1986: *Lúkeridüllő*, 1972: *Lukeridüllő*. — A dorogi határ délkeleti részén, a Lókerben lévő dülőút. A **Rácz Miska**

dorog nyugati részén, a Nánási út mellett. A 20. század elején építették. Az 1950–60-as években csak a kényszervágásokat végezték itt, a 70-es években újra üzembe helyezték. Ma már nem működik. — TÓTH 1972: 53, TÖRÖK 2009: 25. — T30-A2.

Vágóhídi-gyep

Fotó: Füz László

Vágóhídi-gyep 2011: *Vágóhídi-gyep ~ Gyep*. — Vízállásos legelő a dorogi határ nyugati részén, a Vágóhíd mellett. Konda- és birkalegelő volt, manapság pedig libalegelő. — T4-C4C5.

Vágóhídi temető 2011: *Vágóhídi temető ~ Nánási úti temető ~ Nánási temető ~ Új temető ~ Telekhegy tizedi temető*. | *Ma már nem temetnek a Vágóhídi temetőjébe, de vannak sírok ott*. | *Minden kerületnek volt egy temetője is, és ha egyikből átvitték a másikba, fizetni kellett. Nem lehetett, hogy elviszem a Hegy tizedbe a Gát tizedből az én halottamat, hanem oda kellett temetni, ez törvény volt*. 1986: *Vágóhídi temető*, 1972: *Vágóhídi temető*, 1890: *Ujtemető*. — Temető a Telekhegy tizedben, a Negyedik kerületben. Az 1920-as években nyílt meg. A Vágóhíd mögött van, nem messze a Nánási úttól. Ma már nem temetnek ide, de maga a temető megvan. Az **Új temető** megjelölés a Régi temető elnevezéssel áll összefüggésben. Az egykori tizedbeosztáshoz igazodó **Telekhegy tizedi temető** elnevezést ma már ritkán használják. A Nánási úthoz való közelsége alapján **Nánási úti temető**-ként és **Nánási temető**-ként is említik. — ANGYAL szerk. 2000: 187, HdL16, SZAKÁL 2012: 33, TÓTH 1972: 53, TÖRÖK 2009: 25. — T30-A2.

Vágott-domb lásd **Vágott-hegy**

Vágott-halom lásd **Vágott-hegy**

Vágott-hegy 2011: *Vágott-hegy ~ Vágott-halom ~ Vágott-domb ~ Vágott-hegyi-domb*. | *Minden évben a Nagy-erdőre mentünk az iskolával kirándulni gyalog. Na, mondjuk, már eljutottunk a Vágott-hegyig, ott megpihentünk, mentünk tovább*. | *Ahogy mentünk kifelé, ott volt egy hegy, az kettéj volt vágva... A homokot hordták innen, azért volt elvágva... Úgy is mondják a Vágott-hegyet, hogy Vágott-domb, mert Dorogon nincsen hegy*. 1996: *Vágott-hlm. [halom]*, 1986: *Vágott-hegy*, 1981: *Vágott-hegy*, 1980: *Vágott-halom*, 1972: *Vágott-hegy*, 1914: *Vágott hegy*, 1893: *Vágott hegy*, 1884: *Vágott domb, Vágott hegy*, 1884: *Vágott domb*, 1874: *Vágott hegy*, 19. sz.: *Vágott domb*. — Kiemelkedés a dorogi határ délkeleti részén a Lókert és a Gát között. 1980-ban 122 méter magas halomként határozták meg. A Hajdúhadház felé menő út kijelölésekor kellett középen kettévágni, hogy az út egyenes lehessen. Azóta hívják *Vágott-hegy*-nek. Ma már erősen lekopott, agyagos földjét tapasztásra hordták el, így nagy szakadékszerű rés tátong az oldalán. Általánosan ismert név. **Vágott-hegyi-domb**-nak is mondják. A **Vágott-domb** és a **Vágott-halom** megjelölést ritkábban használják, de történeti forrásokból is előkerülnek ezek a névváltozatok. — DRÉN–MOLNÁR 2011, GYARMATHY szerk. 1996: 28, HdL18, HdT. 1874, 19. sz., 1914, HKFT., KOMORÓCZY 1971: 332, MoFnT. 2, M. NEPPER–SÓREGI–ZOLTAI 1980: 104, TÓTH 1972: 53, TÖRÖK 2009: 26. — T10-C2.

Vágott-hegy

Fotó: Molnár Antal

Vágott-hegyi-domb lásd **Vágott-hegy**

Vágott-hegyi malom 2011: *Vágott-hegyi malom ~ Hengermalom ~ Demeter-malom ~ Muszbek-malom*, 1986: *Vágott hegyi malom*,